

VOORONTWERP VAN DECREET INZAKE ETHISCH VERANTWOORDE SPORTBEOEFENING

VERSIE 6 – 04.04.2008

Inhoud

Voorontwerp van decreet inzake ethisch verantwoorde sportbeoefening	2
I. Memorie van Toelichting	2
A. Achtergrond	2
B. Bevoegdheid	2
C. Ethisch verantwoord sporten	3
1. Probleemstelling	3
2. Internationale context	4
3. De beleidsdoelstelling	4
4. De beleidsoptie	5
5. Implementatie van de beleidsoptie	5
a. Aanpassing decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening	5
b. Gestuurde zelfregulering	8
c. Zelfregulering via de open coördinatiemethode	8
d. Respect voor bestaande instrumenten: de Panathlon verklaring	10
e. Koppeling aan subsidiëring	10
D. De rol van de entourage bij dopingpraktijken	11
II. Tekst van het voorontwerp met commentaar	12
III. Tekst van het voorontwerp	17

VOORONTWERP VAN DECREET INZAKE ETHISCH VERANTWOORDE SPORTBEOEFENING

I. Memorie van Toelichting

A. *Achtergrond*

Dit ontwerp van decreet heeft tot doel een regeling uit te werken inzake de “ethisch verantwoorde sportbeoefening”. Dit ontwerp past binnen het beleid van de Vlaamse Gemeenschap dat erop gericht is om het domein van het bestaande medisch verantwoord sporten in drie bewegingen opnieuw op te bouwen en uit te breiden:

1. het implementeren van de WADA Code (d.i. de antidopingcode van het Wereld-Antidopingagentschap) via het decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening (dit werd gerealiseerd door middel van het nieuwe decreet van 13 juli 2007, dat het decreet van 27 maart 1991 vervangt);
2. het inbrengen van een dimensie “ethisch verantwoord sporten”;
3. het treffen van maatregelen ten aanzien van de ‘entourage’ in het kader van dopingpraktijken.

Het huidige ontwerp geeft uitvoering aan het tweede en derde onderdeel van de beleidsstrategie en valt dan ook uiteen in twee grote onderdelen:

- het ethisch verantwoord sporten enerzijds, en
- de rol van de entourage in dopingpraktijken.

B. *Bevoegdheid*

De bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening steunt op artikel 127, §1, 1° van de grondwet waarin bepaald wordt dat de Vlaamse en de Franse Gemeenschap bij decreet de culturele aangelegenheden regelen. Zoals bekend, valt de sport onder de culturele aangelegenheden zoals begrepen in de grondwet (artikel 4, 9° Bijzondere wet hervorming instellingen van 8 augustus 1980, *B.S.* 15 augustus 1980).

Krachtens artikel 127 §2 van de Belgische grondwet hebben de decreten van de Vlaamse Gemeenschap inzake sport slechts kracht van wet:

- In het Nederlandse taalgebied, en

- In het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, doch enkel ten aanzien van de aldaar gevestigde instellingen die, wegens hun activiteiten, moeten worden beschouwd als uitsluitend te behoren tot de Vlaamse Gemeenschap.

Uit de artikelen 127 tot 129 van de grondwet vloeit voort dat de territoriale bevoegdheid van de gemeenschappen verschilt naargelang van de uitgeoefende materiële gemeenschapsbevoegdheid. Alvorens in te kunnen gaan op de bevoegdheidsverdeling *ratione loci* inzake medisch verantwoord sporten, moet deze aangelegenheid dus eerst materieel-bevoegdheidsrechtelijk gekwalificeerd worden.

De Vlaamse regering merkt hierbij op dat de huidige regeling inzake de medisch verantwoorde sportbeoefening (decreet van 13 juli 2007) steunt op de uitoefening van de bevoegdheden in de “persoonsgebonden aangelegenheden”. Sedert arrest nr. 69/1992 van het Grondwettelijk Hof van 12 november 1992, werd de regeling van de medisch verantwoorde sportbeoefening uitdrukkelijk gekwalificeerd als een aspect van de preventieve gezondheidszorg dat specifiek is voor de medische bescherming van sportbeoefenaars.

De verschillende grondwettelijke bevoegdheidsgronden van de Vlaamse Gemeenschap inzake ethisch verantwoord sporten (“culturele aangelegenheden”) en medisch verantwoord sporten (“persoonsgebonden aangelegenheden”) hoeft volgens de Vlaamse regering niet te beletten dat deze materies in één en hetzelfde decreet worden geregeld. De desbetreffende verplichtingen liggen verder ook vervat in duidelijk onderscheiden bepalingen. Wel kan dit een genuanceerd verschil in toepassingsgebied tot gevolg hebben, met name in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad, omdat daar, met het oog op het bepalen van de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap, in het ene domein het unicommunautaire karakter van instellingen beoordeeld wordt “wegens hun organisatie” (in geval van “persoonsgebonden aangelegenheden”) en in het andere domein “wegens hun activiteiten” (in geval van “culturele aangelegenheden”). De Vlaamse regering acht de impact van dit verschil meer van belang op theoretisch vlak en als zodanig niet erg significant in de realiteit.

C. Ethisch verantwoord sporten

1. Probleemstelling

De problematiek van het ethisch verantwoord sporten is blijvend actueel. Men dient daarbij niet alleen te denken aan de beruchte omkoopaffaire in het betaald voetbal, de zogenaamde zaak-*Ye*. Men kan ook denken aan uitingen van racisme of xenofobie in de sport, het behoorlijk bestuur in sportverenigingen, de *fair play* in de sport, de omgang met jongeren en kinderen, de maatschappelijke verantwoordelijkheid van sportorganisaties, en dergelijke meer. Ethiek in de sport is dus een zeer ruim begrip.

In de ethiek is de beoordeling van het menselijk gedrag aan de orde. De beoordeling ervan geschiedt in beginsel vanuit moreel oogpunt. Belangrijk is hierbij het inzicht dat een beleidsoptreden impliceert dat men een aantal keuzes maakt met betrekking tot de waarden die men in de sport wil beschermen.

De actoren waarop men zich in de sport richt ten aanzien van wie men het gedrag zou willen gaan beoordelen, is dan ook zeer uiteenlopend. Het kan daarbij gaan om de volgende personen: sporters, sportverenigingen, sportfederaties, coaches, begeleiders, stafmedewerkers, sponsors, scheidsrechters, officials, familieleden, fans, makelaars, managers, media.

2. Internationale context

Met een regeling inzake het ethisch verantwoord sporten sluit de Vlaamse Gemeenschap aan bij de “Code of Sport Ethics”, die als aanbeveling Nr. R(92)14Rev werd aanvaard door de Raad van Europa op 24 september 1992 en herzien op 16 mei 2001.

Volgens deze Code hebben de overheden onder meer de volgende verplichtingen:

- het bevorderen van de aanvaarding van hoge ethische normen in alle geledingen van de samenleving waarin de sport werkzaam is;
- het stimuleren en ondersteunen van organisaties en personen die gezonde ethische principes in hun werk in de sport hanteren;
- het ondersteunen van initiatieven die gericht zijn op het bevorderen van de fair play in de sport, in het bijzonder ten aanzien van jongeren, en het aanmoedigen van instanties om fair play als een centrale doelstelling in hun werk te hanteren.

3. De beleidsdoelstelling

Op **strategisch niveau** wenst de Vlaamse overheid met het huidige ontwerp de volgende doelstelling te vervullen:

- Een voorbeeldfunctie vervullen als overheid;
- Streven naar een voorbeeldfunctie van de sport;
- Responsabilisering met behoud van keuzevrijheid van de sportwereld;
- Sturend kunnen optreden voor zaken die mislopen;
- Eventueel ingrijpen via tuchtrechtelijk optreden mogelijk maken.

De focus ligt daarbij niet noodzakelijk op topsport. Ook in de breedtesport zijn er talloze problemen in verband met het ethisch verantwoord sporten.

4. De beleidsoptie

Vanuit de vaststelling dat in de sport bepaald gedrag te wensen over laat, wil de overheid instrumenten creëren om op dit gedrag invloed uit te oefenen.

Daarbij is de invalshoek:

- dat de overheid **verhoogde aandacht** wil voor de ethiek in de sport;
- dat deze aandacht **zichtbaar en voelbaar** wordt in de sportwereld. Dit wil zeggen dat er meer moet zijn dan een ronkende verklaring waar verder niets mee gebeurt;
- weliswaar moet de overheid **niet teveel inhoudelijke ethische normen opleggen**;
- nochtans kan het nodig zijn om wel **harder op te treden bij extreme situaties** of mistoestanden.

De optie die door de Vlaamse regering wordt genomen, is gekenmerkt door:

- Een positief verhaal;
- met een zo breed mogelijk bereik;
- dat geen moraal “oplegt”, maar wel de aandacht verhoogt voor ethische kwesties;
- via responsabilisering en samenwerking;
- geïnspireerd op de open methode van coördinatie (OMC);
- met respect voor bestaande wetgeving en beleidsinstrumenten.

5. Implementatie van de beleidsoptie

a. Aanpassing decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening

1. De Vlaamse overheid is er zich van bewust dat niet alles bij wijze van **directe regulering** moet worden gerealiseerd. Wellicht is dit voor een aanpak van een aantal harde onderwerpen (vb. kinderhandel en –misbruik, racisme) wel relevant, maar toch minder voor zachtere ethische onderwerpen (inclusie, fair play).

Voor wat de “harde” onderwerpen betreft, is er reeds heel wat wetgevend werk verricht. Zo kan men verwijzen naar de regeling in verband met:

- Doping: Het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 2007 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening.
- Veiligheid en geweld: Op 21 december 1998 kwam de wet betreffende de veiligheid bij voetbalwedstrijden tot stand, hierna de Voetbalwet genoemd. Deze wet werd gewijzigd door de wet van 10 maart 2003. De voetbalwet voorziet in een aantal verplichtingen voor zowel de supporters als de organisatoren. In dat kader kan de voetbalcel (Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken) administratieve sancties opleggen aan de supporters en de organisatoren die de wet overtreden.
- Omkoping en corruptie: Corruptie door private personen is sinds kort geregeld in het Belgische strafrecht. De artikelen 504bis en 504ter van het Strafwetboek voorzien in de overtreding van private omkoping. Voorheen bestond enkel het misdrijf van omkoping door ambtenaren.
- Mensenhandel: Mensenhandel bestaat voornamelijk in de uitbuiting van mensen in diverse sectoren. Het kan gaan om seksuele uitbuiting (voornamelijk in het kader van prostitutie) of om economische uitbuiting (door arbeid). Zo gebeurt het dat mensen uitgebuit worden bijvoorbeeld in de bouwsector, de horeca of huisarbeid. Uiteraard kan mensenhandel, alsook mensensmokkel, ontstaan in de sport. Sinds de **wet van 13 april 1995** op de mensenhandel zijn in België zowel de mensenhandel als bepaalde vormen van mensensmokkel strafbaar. Op **10 augustus 2005** werd een nieuwe wet gestemd en is sinds 12 september 2005 in voege getreden. België diende de wetgeving aan te passen gelet op de nieuwe internationale en Europese instrumenten die de laatste jaren werden goedgekeurd. Mensenhandel en mensensmokkel zijn nu duidelijk gedefinieerd, zoals blijkt uit het nieuwe artikel 433 quinquies van het Strafwetboek en het nieuwe artikel 77bis van de wet van 15 december 1980 (“Vreemdelingenwet”).
- Transfers en vrijheid: Het **decreet van 24 juli 1996** tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar regelt de **vrije overgang** van sporters en disciplinaire aangelegenheden anderzijds. De sportverenigingen zijn op grond van dit decreet verplicht om de gevolgen te erkennen van een regelmatige beëindiging van de overeenkomst door de niet-professionele sportbeoefenaar. Zij moeten ook de vrije keuze van aansluiting bij een nieuwe sportvereniging door de niet-professionele sportbeoefenaar eerbiedigen (artikel 3, §1, laatste alinea). Het decreet voorziet ook dat elke vergoeding naar aanleiding van een overgang verboden is (artikel 3, §2).

- Rechtsbescherming in tuchtzaken: Het hoger vermelde **decreet van 24 juli 1996** tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar regelt ook de **sporttucht**. Het decreet erkent dat tuchtmaatregelen, met name sancties ten aanzien van de sporter, mogelijk zijn ter verdediging en behartiging van het doel van de sportfederatie of sportvereniging. Dit betekent dat het beginsel van private sporttucht wordt erkend, maar weliswaar binnen een doelgebondenheid. De tuchtregeling strekt ertoe de foutieve gedragingen van de sporter te beoordelen en eventueel te sanctioneren. De tuchtprocedures dienen evenwel te beantwoorden aan een aantal fundamentele principes, zoals de onafhankelijkheid en onpartijdigheid; de openbaarheid van de zittingen; het rekening houden met de jeugdige leeftijd van de jonge sporter; de tegensprekelijkheid; een gemotiveerde beslissing, die vatbaar is voor hoger beroep bij een beroepsinstantie die minstens uit drie personen bestaat (cf. artikel 8 van het decreet).
- Discriminatie: Naast de (vernieuwde) federale **antidiscriminatiewetgeving van 10 mei 2007** (wet ter bestrijding van bepaalde vormen van discriminatie; wet tot wijziging van de wet van 30 juli 1981 tot bestraffing van bepaalde door racisme of xenofobie ingegeven daden; wet ter bestrijding van discriminatie tussen vrouwen en mannen) heeft de Vlaamse regering tevens het **decreet gelijke kansen en gelijke behandelingsbeleid** voorbereid (dat bij de redactie van het onderhavige ontwerp op behandeling wachtte), dat een bescherming biedt in geval van discriminatie op grond van: geslacht, ras, huidskleur, afkomst, nationale of etnische afstamming, leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, taal, gezondheidstoestand, handicap, fysieke of genetische eigenschap, sociale positie en nationaliteit. Het nieuwe decreet specificceert bovendien de domeinen waarbinnen discriminatie niet kan. Het gaat om werk, gezondheidszorg, onderwijs, huisvesting, mobiliteit, cultuur, jeugd, sociale voordelen en toegang tot en deelname aan economische, sociale, culturele of politieke activiteit buiten de privé-sfeer.

Er blijft ten aanzien van de sport evenwel een lacune bestaan voor de meer “zachte” onderwerpen. Hieraan wenst het huidige ontwerp tegemoet te komen.

Eveneens wordt gestreefd naar een situatie waarbij zoveel mogelijk verantwoordelijkheid bij de sportsector zelf komt te liggen. Daarbij komt dat het verre van evident is om als overheid een bepaalde ethiek voor te schrijven of op te leggen. Op deze gronden komen vormen van **zelfregulering** in beeld, waarvan in het huidige ontwerp gebruik wordt gemaakt.

2. Het komt de Vlaamse regering voor dat de voorkeur voor een decretaal optreden plaats grijpt via een uitbreiding van het decreet van 13 juli 2007 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening (decreet MVS). In dit decreet kunnen de aspecten “ethisch verantwoord sporten” wordt ingebouwd. Dit lijkt in het bijzonder

passend op conceptueel vlak, aangezien gezondheid, doping, fair play en ethiek in de sport zeer nauw met elkaar verbonden zijn. **Een en ander geniet meteen het voordeel dat het decreet MVS een breed toepassingsgebied heeft.**

b. Gestuurde zelfregulering

Het ontwerp doet een beroep op zelfregulering. **Zelfregulering** betekent hier dat de betrokken actoren in de sport zelf, voor zichzelf en met een zekere graad van autonomie bindende maatregelen opstellen, uitvoeren en handhaven. In de eerste plaats zullen de sportfederaties aangesproken worden.

Het betreft geen zuivere zelfregulering. Het gaat daarentegen om een gestuurde vorm van zelfregulering, waarbij de eigen normatieve uitwerking van de sportorganisaties binnen wettelijk gestelde grenzen moet blijven maar waarbij de belanghebbenden toch een ruime vrijheid hebben. De overheid behoudt controle op het eindresultaat.

Om verschillende redenen wordt voor de weg van zelfregulering gekozen:

- 1) We worden tegenwoordig geconfronteerd met een veelheid aan gedetailleerde overheidsregulering, ook in de sportwereld. Dit kan leiden tot uitvoerings –en handhavingproblemen en tot zwakke opvolging of zelfs misbruik door de betrokkenen.
- 2) We worden geconfronteerd met een complexer wordende maatschappij en sportieve wereld met specifieke eigenheden. Zelfregulering biedt meer kansen om de eigenheid en de diversificatie (aangepastheid) alsook de dynamiek (aanpassingsvermogen) van normen te waarborgen.
- 3) Tenslotte moet worden vastgesteld dat de aard van de te regelen materie – ethiek in de sport – zich niet helemaal leent tot de mechanismen die vanuit het overheidsoptreden traditioneel worden gebruikt. Het is niet de bedoeling om bij decreet een unieke moraal op te leggen, maar wel om de aandacht voor ethiek in de sport te verhogen.

c. Zelfregulering via de open coördinatiemethode

De methode die in het kader van de genomen beleidsopties het meest werkzaam is, is de zogenaamde ‘open coördinatiemethode’. Deze methode is niet nieuw en is succesvol in beleidsdomeinen die zich lenen tot een meer zacht sturende reguleringsaanpak. Zo wordt de open coördinatiemethode sinds vele jaren gebruikt in het kader van de Europese werkgelegenheidsstrategie.

Vertaald naar de problematiek van het ethisch verantwoord sporten, steunt de open coördinatiemethode op de volgende elementen:

1. De overheid legt, via decreet, een principiële aandacht op de problematiek van het ethisch verantwoord sporten. De overheid formuleert dus zelf geen ethiek, maar stelt dat het onderwerp aandacht dient te krijgen bij alle initiatieven inzake sportbeoefening.
2. De overheid legt daarbij het beginsel vast, dat de ethisch verantwoorde sportbeoefening steunt op een gezamenlijke verantwoordelijkheid van zowel de overheid als de sportwereld. Dit houdt in dat de sportverenigingen geresponsabiliseerd worden en een zekere beleidsruimte houden.
3. De overheid en de sportverenigingen werken een gecoördineerde strategie uit inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening.
4. Dit houdt in dat de overheid, een aantal richtsnoeren via uitvoeringsbesluit uitvaardigt inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening. Deze richtsnoeren zijn aanbevelingen waarmee de sportverenigingen rekening dienen te houden in de uitwerking en toepassing van hun beleid. Zo zou de overheid bijvoorbeeld kunnen voorschrijven dat er aandacht moet gaan naar thema's zoals inclusie, diversiteit, de bescherming van minderjarigen, en zo meer.
5. Deze richtsnoeren kunnen jaarlijks of meerjaarlijks gegeven worden. Na afloop van de periode waarop de richtsnoeren betrekking hebben, leggen de sportverenigingen aan de overheid verantwoording af over hun beleid. Dit krijgt de vorm van een rapport houdende de verwezenlijking door de betrokken sportverenigingen van hun beleid inzake ethisch verantwoorde sportbeoefening.
6. De overheid evalueert vervolgens dit beleid en formuleert, mede op basis hiervan, nieuwe richtsnoeren voor een volgende periode. Aldus ontstaat er een cyclus van richtsnoeren, implementatie door de sportverenigingen, verantwoording en evaluatie, en nieuwe richtsnoeren.

Een voordeel in een dergelijke aanpak is dan men het beleid telkens actueel kan houden en mee kan evolueren met thema's die op een bepaald ogenblik als prioritair beschouwd dienen te worden. Ook heeft de overheid de flexibiliteit om de richtsnoeren te moduleren naargelang de invalshoek of de sportsector die aan de orde is (professionele sport, elitesport, één of meerdere sporttakken, etc.).

De evaluatieactiviteiten en de verantwoording door de sportverenigingen kunnen ook aangewend worden om publiciteit te geven met betrekking tot de bestaande maatregelen of praktijken in verschillende sporttakken of verenigingen. In de marge hiervan kan de overheid ook bijeenkomsten organiseren waarop sportverenigingen van elkaars beleid kennis nemen ("*peer review*"), zodat er sprake kan zijn van uitwisseling van ideeën en praktijken ("*best practices*") die eventueel voor meerdere sportverenigingen van toepassing of nuttig kunnen zijn.

Naar handhaving toe, heeft de aanpak eveneens een aantal voordelen. Het niet naleven van de richtsnoeren door de betrokken sportverenigingen zal niet leiden tot een harde juridische sanctie. Er zijn dan ook geen ingrijpende handhavingssystemen

nodig. Toch zal het gehele proces de aandacht voor de ethisch verantwoorde sportbeoefening vergroten en zal er transparantie zijn over de thema's waaraan sportverenigingen geacht worden aandacht te besteden.

d. Respect voor bestaande instrumenten: de Panathlon verklaring

Het onderhavige ontwerp wenst ook gebruik te maken van bestaande initiatieven die reeds aanwezig zijn op het vlak van de ethisch verantwoorde sportbeoefening. Het belangrijkste document hierin is de "Panathlon-verklaring" van 24 september 2004. Deze verklaring is internationaal bekend en bevat een zeer brede consensus met betrekking tot engagementen die alle betrokkenen in de sport dienen te nemen om kinderen in de sport maximale ontplooiingskansen en optimale bescherming te bieden.

Deze verklaring werd opgesteld met het oog op een zo groot mogelijk bereik. De Vlaamse Gemeenschap heeft reeds, in samenwerking met de Vlaamse Sportfederatie, initiatieven genomen om een maximale onderschrijving te bekomen. Er zijn reeds tal van grote sportfederaties die zich ten aanzien van de verklaring hebben geëngageerd. De Vlaamse regering streeft naar een nog verdere ondertekening van de Panathlon-verklaring.

e. Koppeling aan subsidiëring

Het onderhavige ontwerp voorziet dat in de subsidiëring van de sport rekening kan worden gehouden met de principes van ethisch verantwoorde sportbeoefening.

Dit is uiteraard een middel voor de Vlaamse overheid om de sportverenigingen verder te sensibiliseren en te responsabiliseren.

Het huidige ontwerp heeft op zich niet tot doel om een basis te vormen voor de subsidiëring van sportverenigingen op het vlak van het ethisch verantwoord sporten, maar wenst wel het thema te verankeren in de huidige en toekomstige sportdecreten en projectreglementen. Zo dient gedacht te worden aan het decreet van 13 juli 2001 houdende de erkenning en subsidiëring van de Vlaamse sportfederaties, de koepelorganisaties en de organisaties voor de sportieve vrijetijdsbesteding. De vernieuwde ontwerpen van uitvoeringsbesluiten zorgen ervoor dat, in het uitstippelen van de prioriteiten van de Vlaamse Gemeenschap in de subsidiëring van de sportfederaties, met het ethisch verantwoord sporten rekening zal worden gehouden. Hierbij kan aandacht uitgaan naar het onderschrijven en implementeren van de Panathlon-verklaring. Ook een koppeling aan de subsidiëring van de sport via het decreet van 9 maart 2007 houdende de subsidiëring van gemeente- en provinciebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport voor Allen – beleid zal gerealiseerd worden via het nieuwe uitvoeringsbesluit op de impulssubsidies. Daarnaast houdt ook het nieuwe reglement voor de projectsubsidies voor het jeugdvoetbal hiermee rekening.

D. De rol van de entourage bij dopingpraktijken

Het onderhavige ontwerp wenst eveneens de rol van ‘entourage’ bij dopingpraktijken aan te pakken. Het is immers niet wenselijk dat het systeem van tuchtsancties bij dopingpraktijken alleen sporters viseert. Ook mensen uit hun entourage die op actieve of passieve manier hebben meegewerkt aan het dopinggebruik moeten tuchtrechtelijk vervolgd kunnen worden. Thans kunnen deze personen enkel strafrechtelijk worden vervolgd. Het is eigen aan de strafrechtelijke weg dat een grondig en langdurig proces voorafgaat aan het treffen van een uiteindelijke sanctie. In vele gevallen kunnen deze personen, na de bestraffing, ook snel hun plaats weer innemen in de sportwereld. Een tuchtrechtelijk lik-op-stuk beleid is hier dan ook meer wenselijk, zonder daarbij de weg naar de strafrechtelijke vervolging uit te schakelen.

Het onderhavige decreet wenst de Vlaamse sportverenigingen te verplichten om zelf werk te maken van het aanpakken van leden uit de entourage van de sporter.

Het begrip “entourage” is geen juridisch begrip. Er dient evenwel verwezen te worden naar de notie “begeleider” waarmee men in het antidopingrecht werkt. Deze notie is zeer ruim. Artikel 2, 12° van het decreet inzake medisch verantwoorde sportbeoefening van 13 juli 2007 definieert het begrip begeleider als “elke persoon die al dan niet permanent een of meer sporters met raad of daad bijstaat, of ondersteunt bij de deelneming aan of de voorbereiding op sportmanifestaties”. Deze definitie steunt op de UNESCO-Antidopingconventie (2005), waarin wordt gesproken van “begeleidend personeel” als “elke coach, trainer, manager, tussenpersoon, teammedewerker, official, lid van het medisch of paramedisch personeel, die met atleten werkt of die atleten behandelt die deelnemen aan of zich voorbereiden op sportwedstrijden”.

In het bijzonder kunnen de overtredingen vermeld in artikel 3, 5° tot 8° van het decreet ook aan begeleiders ten laste gelegd worden:

- (art. 3, 5°) het plegen van bedrog, of de poging daartoe, bij om het even welk onderdeel van de dopingcontrole;
- (art. 3, 6°) het bezit van verboden stoffen en methoden;
- (art. 3, 7°) het verhandelen van om het even welke verboden stof of verboden methode;
- (art. 3, 8°) de toediening of de poging tot toediening van een verboden stof of verboden methode aan om het even welke sporter, of het aanmoedigen van, helpen bij, vergemakkelijken van, mogelijk maken van, aanzetten tot, verbergen van, of om het even welke medeplichtigheid in het kader van een overtreding van de antidopingregels of van een poging tot overtreding.

Het betreft een omschrijving van dopingpraktijken met een ruim materieel toepassingsgebied, zodat de meeste ongewenste gedragingen of onthoudingen gevat worden.

II. Tekst van het voorontwerp met commentaar

Artikel 1.

“In het opschrift van het decreet van 13 juli 2007 worden tussen de woorden “medisch” en “verantwoorde” de woorden “en ethisch” toegevoegd.”

Commentaar

Door de uitbreiding van het decreet van 13 juli 2007 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening dient de titel aangepast te worden als volgt: “decreet van 13 juli 2007 inzake medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening”.

Artikel 2.

In artikel 2 van het decreet van 13 juli 2007 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening wordt een nummer 14° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Ethisch verantwoorde sportbeoefening: het geheel van preventieve en curatieve maatregelen, bepalingen en aanbevelingen die eenieder in acht moet nemen met het oog op de bewaring en bevordering van de ethische dimensie in de sport.”

Commentaar

Er is gekozen voor een definitie van ethisch verantwoorde sportbeoefening die nauw aansluit bij de huidige definitie van medisch verantwoorde sportbeoefening in het decreet van 13 juli 2007.

Artikel 3.

In artikel 6 van het decreet van 13 juli 2007 worden de volgende leden toegevoegd:

“Ethische overwegingen maken geïntegreerd deel uit van alle initiatieven tot sportbeoefening, de organisatie van de sport en het sportbeleid.

Bij het bepalen van de criteria voor de subsidiëring van de sport kan rekening gehouden worden met de principes van ethisch verantwoorde sportbeoefening.”

Commentaar

Het eerste lid betreft een algemene beginselverklaring inzake ethisch verantwoord sporten. Het vraagt aan alle publieke of private personen die een rol spelen in de organisatie of het beleid van de sport, om rekening te houden met de ethische dimensie van de sport.

Het tweede lid geeft de Vlaamse overheid de mogelijkheid om de ontwikkeling en de toepassing van het beleid inzake subsidiëring van de sport rekening te houden met de principes van ethisch verantwoorde sportbeoefening.

De Vlaamse overheid wil rekening houden met de principes van het ethisch verantwoord sporten door dit als een van de criteria op te nemen in het geheel van normen die bepalend zijn voor de subsidiëring van de sport. Het totale budget voor subsidiëring blijft ongewijzigd, maar kan door het al dan niet rekening houden met de principes van ethisch verantwoorde sportbeoefening anders verdeeld worden tussen de betrokkenen.

Het onderhavige ontwerp maakt derhalve een kruisverwijzing naar andere instrumenten van de Vlaamse Gemeenschap waarin de subsidiëring van de sport voorzien is. Zo kan verwezen worden naar het decreet van 13 juli 2001 houdende de erkenning en subsidiëring van de Vlaamse sportfederaties, de koepelorganisaties en de organisaties voor de sportieve vrijetijdsbesteding, het decreet van 9 maart 2007 houdende de subsidiëring van gemeente-en provinciebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport voor Allen – beleid en de projectsubsidies voor het jeugdvoetbal.

De koppeling aan de techniek van de subsidiëring is een element dat zich richt op het belonen van goed beleid en heeft geenszins de bedoeling om bestraffend te werken.

Artikel 4.

Na artikel 23 wordt een nieuwe titel ingevoegd die luidt “Titel II bis. Algemeen kader inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening”.

Commentaar

De specifieke bepalingen inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening die de open coördinatiemethode instellen, krijgen een plaats in een nieuwe Titel II bis van het decreet van 13 juli 2007. Deze nieuwe titel volgt logisch op Titel II die een algemeen kader inzake de medisch verantwoorde sportbeoefening instelt.

Artikel 5.

Aan het decreet van 13 juli 2007 wordt een artikel 23bis toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De ethisch verantwoorde sportbeoefening is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap en de sportverenigingen.

De Vlaamse regering en de sportverenigingen streven naar de ontwikkeling van een gecoördineerde strategie voor de ethisch verantwoorde sportbeoefening.

Rekening houdend met de diversiteit in de sport, beschouwen de Vlaamse regering en de sportverenigingen de ethisch verantwoorde sportbeoefening als een aangelegenheid van gemeenschappelijke zorg en coördineren zij hun maatregelen op dit gebied.

Jaarlijks of meerjaarlijks stelt de Vlaamse Regering een aantal richtsnoeren op inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening, waarmee de sportverenigingen in hun beleid rekening houden.

Elke sportvereniging legt, in voorkomend geval via het overkoepelend orgaan, na afloop van de periode aan de Vlaamse regering een rapport voor over de belangrijkste maatregelen welke genomen zijn om haar beleid ten uitvoer te leggen in het licht van de richtsnoeren.

De regering bepaalt hiertoe de uitvoeringsmodaliteiten”.

Commentaar

Dit artikel legt vast dat de problematiek van de ethisch verantwoorde sportbeoefening een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van de Vlaamse Gemeenschap en de sportverenigingen.

In het tweede lid wordt voorzien dat deze respectieve actoren hun verantwoordelijkheid opnemen binnen een gecoördineerde strategie. Met het oog daarop, coördineren zij de maatregelen desbetreffend.

Dit leidt tot de volgende rolverdeling. De Vlaamse regering vaardigt richtsnoeren uit inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening. De sportverenigingen houden hiermee vervolgens rekening in de uitwerking en toepassing van hun eigen beleid. Na afloop van de periode waarop de richtsnoeren betrekking hebben, leggen de sportverenigingen aan de overheid verantwoording af van hun beleid.

Er is bewust voor gekozen om de richtsnoeren door de Vlaamse regering te laten bepalen. Zodanig zullen de thema's, die heel vaak raakpunten hebben met andere beleidsdomeinen, breed ondersteund zijn.

Artikel 6.

In artikel 34 van het decreet van 13 juli 2007 wordt, na §2, de volgende paragraaf, genaamd §3, toegevoegd:

“De sportverenigingen hebben de verantwoordelijkheid en de verplichting om, in geval van een ernstig vermoeden van dopingpraktijken gepleegd door begeleiders van elitesporters die onder hun verantwoordelijkheid vallen, daarvan melding te maken aan de procureur des Konings, en, in zoverre de begeleiders onder hun verantwoordelijkheid vallen, hieraan verder gevolg te geven door tuchtrechtelijke of contractuele maatregelen.

De sportverenigingen geven kennis aan de bevoegde Vlaamse administratie van het gevolg dat zij desgevallend hebben gegeven.”

Commentaar

Het bestaande artikel 34 van het decreet van 13 juli 2007 verplicht de sportverenigingen om disciplinaire procedures betreffende dopingpraktijken gepleegd door elitesporters te organiseren.

Het voorgestelde artikel voegt een derde paragraaf aan dit artikel toe. De toevoeging betreft de enkel de begeleiders van elitesporters en niet de entourage van breedtesporters (niet-elitesporters).

Dit betekent niet dat de Vlaamse regering de problematiek van dopingpraktijken gepleegd door begeleiders van breedtesporters laat voor wat ze is. Wel wordt geoordeeld dat deze materie dient te worden behandeld via een minder harde benadering, en met name via de open coördinatiemethode zoals vermeld in artikel 5 van het huidige ontwerp.

Voor wat betreft de elitesporters, kiest de Vlaamse regering voor de weg van zelfregulering. Het is in de praktijk – alsook juridisch – immers moeilijk om sportverenigingen in alle gevallen te verplichten tuchtprocedures te organiseren voor dopingpraktijken gepleegd door begeleiders. De verenigingsrechtelijke band van begeleiders met sportverenigingen ligt niet steeds voor de hand. Daarenboven hebben sportverenigingen niet steeds de juiste middelen of bevoegdheden om zelf dopingpraktijken gepleegd door begeleiders op te sporen en te vervolgen. Vandaar dat wordt gekozen voor een verplichting, waarover de Vlaamse regering oordeelt dat die ook in de praktijk werkbaar en doeltreffend is.

De sportverenigingen hebben met name de verantwoordelijkheid en de verplichting om, in geval van een ernstig vermoeden van dopingpraktijken gepleegd door begeleiders van elitesporters die onder hun verantwoordelijkheid vallen, daarvan melding te maken aan de procureur des Konings. Sportverenigingen zijn vaak als eerste op de hoogte van problemen die zich met begeleiders voordoen binnen een bepaalde sporttak, hetzij omdat zij zelf rechtstreekse informatie daarover bekomen, hetzij doordat zij hiervan kennis krijgen via sporters zelf, hun familieleden, of van anderen. De Vlaamse regering wil dat sportverenigingen, die op de hoogte zijn van vermoedelijke dopingpraktijken, niet stil blijven zitten, maar daadwerkelijk een inspanning leveren om verder onderzoek, in voorkomend geval op strafrechtelijk gebied, mogelijk te maken.

In de mate dat de begeleiders onder hun verantwoordelijkheid vallen, is het eveneens de verantwoordelijkheid en de verplichting van de sportverenigingen om door tuchtrechtelijke of contractuele maatregelen verder gevolg te geven aan een vermoedelijke dopingpraktijk gepleegd door begeleiders. Het gaat hier per definitie om sportverenigingen die ook de bevoegdheid hebben over elitesporters. In vele gevallen zijn deze sportverenigingen (bijv. een grote sportbond of een professionele sportploeg) zelf voldoende professioneel georganiseerd en kunnen zij een verenigingsrechtelijke of contractuele band met de begeleider in kwestie aanwenden teneinde de nodige maatregelen te nemen. Het gevolg dat men als sportvereniging geeft, valt uiteraard binnen de feitelijke en juridische marges van beoordeling die de sportvereniging op tuchtrechtelijk of contractueel vlak heeft. Het is evenwel de bedoeling van deze bepaling dat de sportverenigingen in kwestie daarvan kennis geven aan de bevoegde Vlaamse administratie zodat er een vorm van verantwoording bestaat naar de overheid toe.

Sportverenigingen die op een onvoldoende wijze aan de verplichting om tegenover begeleiders op te treden, tegemoet komen, kunnen het voorwerp uitmaken van de sancties vermeld in het decreet van 13 juli 2007, zoals een aanmaning, een administratieve geldboete, de verplichte terugbetaling van alle kosten van dopingcontroles, preventieve gezondheidscontroles en sportmedische keuringen die ten behoeve van de sportvereniging, haar leden en de door haar georganiseerde sportmanifestaties door de regering werden gemaakt tijdens de afgelopen twee kalenderjaren, het verbod voor de sportvereniging om sportmanifestaties te organiseren.

Artikel 7.

In artikel 8 van het decreet van 24 juli 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar worden de woorden "het decreet van 27 maart 1991 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening" vervangen door de woorden "het decreet van 13 juli 2007 inzake de medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening".

Commentaar

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 8.

De regering stelt de data vast waarop de onderscheiden bepalingen van dit decreet in werking treden.

Commentaar

Dit artikel behoeft geen commentaar.

III. Tekst van het voorontwerp

Artikel 1.

“In het opschrift van het decreet van 13 juli 2007 worden tussen de woorden “medisch” en “verantwoorde” de woorden “en ethisch” toegevoegd.”

Artikel 2.

In artikel 2 van het decreet van 13 juli 2007 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening wordt een nummer 14° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Ethisch verantwoorde sportbeoefening: het geheel van preventieve en curatieve maatregelen, bepalingen en aanbevelingen die eenieder in acht moet nemen met het oog op de bewaring en bevordering van de ethische dimensie in de sport.”

Artikel 3.

In artikel 6 van het decreet van 13 juli 2007 worden de volgende leden toegevoegd:

“Ethische overwegingen maken geïntegreerd deel uit van alle initiatieven tot sportbeoefening, de organisatie van de sport en het sportbeleid.

Bij het bepalen van de criteria voor de subsidiëring van de sport kan rekening gehouden worden met de principes van ethisch verantwoorde sportbeoefening.”

Artikel 4.

Na artikel 23 wordt een nieuwe titel ingevoegd die luidt “Titel II bis. Algemeen kader inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening”.

Artikel 5.

Aan het decreet van 13 juli 2007 wordt een artikel 23bis toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De ethisch verantwoorde sportbeoefening is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de Vlaamse Gemeenschap en de sportverenigingen.

De Vlaamse regering en de sportverenigingen streven naar de ontwikkeling van een gecoördineerde strategie voor de ethisch verantwoorde sportbeoefening.

Rekening houdend met de diversiteit in de sport, beschouwen de Vlaamse regering en de sportverenigingen de ethisch verantwoorde sportbeoefening

als een aangelegenheid van gemeenschappelijke zorg en coördineren zij hun maatregelen op dit gebied.

Jaarlijks of meerjaarlijks stelt de Vlaamse Regering een aantal richtsnoeren op inzake de ethisch verantwoorde sportbeoefening, waarmee de sportverenigingen in hun beleid rekening houden.

Elke sportvereniging legt, in voorkomend geval via het overkoepelend orgaan, na afloop van de periode aan de Vlaamse regering een rapport voor over de belangrijkste maatregelen welke genomen zijn om haar beleid ten uitvoer te leggen in het licht van de richtsnoeren.

De regering bepaalt hiertoe de uitvoeringsmodaliteiten”.

Artikel 6.

In artikel 34 van het decreet van 13 juli 2007 wordt, na §2, de volgende paragraaf, genaamd §3, toegevoegd:

“De sportverenigingen hebben de verantwoordelijkheid en de verplichting om, in geval van een ernstig vermoeden van dopingpraktijken gepleegd door begeleiders van elitesporters die onder hun verantwoordelijkheid vallen, daarvan melding te maken aan de procureur des Konings, en, in zoverre de begeleiders onder hun verantwoordelijkheid vallen, hieraan door tuchtrechtelijke of contractuele maatregelen verder gevolg te geven.

De sportverenigingen geven kennis aan de administratie van het gevolg dat zij desgevallend hebben gegeven.”

Artikel 7.

In artikel 8 van het decreet van 24 juli 1996 tot vaststelling van het statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar worden de woorden "het decreet van 27 maart 1991 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening" vervangen door de woorden “het decreet van 13 juli 2007 inzake de medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening”.

Artikel 8.

De regering stelt de data vast waarop de onderscheiden bepalingen van dit decreet in werking treden.